

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXVIII. évfolyam
8591. szám
8 oldal 30 bani
Vasárnap
1972.
november 5.

TÁVIRAT

A Román Kommunista Párt
Központi Bizottságához,
Nicolae Ceaușescu elvtárshoz

BUCUREȘTI

Arad megye mezőgazdaságának dolgozói — románok, magyarok, németek és más nemzetiségűek — gyakorlatba ültetve annak az üzenetnek az útmutatásait, amelyet Ön intézett a szövetkezeti parasztsághoz, a gépkezelőkhöz és a szakemberekhez, az összes mezőgazdasági dolgozóhoz a Termés Napja alkalmából, jelentik az előirányzott 86 500 hektár búza vetésének befejezését. Jelenleg a mezőgazdasági egységek arra összpontosítják erőfeszítéseiket, hogy ezen felül 8000 hektárt vesse-nek be búzával és az elkövetkező napokban befejezzék az őszi termények betakarítását.

A párt és az állam vezetősége előtt, Ön előtt, szeretett Nicolae Ceaușescu elvtárs, vállaljuk, hogy a jövőben sem kíméljük erőnket, s minden munkaképességünket felhasználjuk azért, hogy példásan teljesítsük mindazokat a feladatokat, amelyek Arad megye mezőgazdaságára hárulnak.

Arad, 1972, november 4.

A ROMÁN KOMMUNISTA
PÁRT ARAD MEGYEI
BIZOTTSÁGAHelyezzük
fedél alá a termést

A pauliák földje több község határában terül el. Nehéz a termények szállítása, de a tagok egyembereként dolgoznak, törlik és hordják a kukoricát. Az utánfutók színtelenül szállítják a tengerit a gyoroki, a szentannai és a lippai átvető központ-hoz.

Szövetkezeteinkben néhány nap alatt végzőnek a cukorrépa felszedéssel. E nemzetgazdaságilag fontos és a répatermesztő térszek részére igen jövedelmező ipari növényt 60 gazdaságban ásták ki eddig, de a határban több ezer tonna termény várja, hogy a nyersanyagfeldolgozó üzem-hez jusson. Seprősen, Grăniceriu-en, Pelen, Iratoșon, Socodoron, Nadabon, Sajlányban, Szemlakon, és másutt 70—100 vag-on répagyöker áll csomókban a mezőn. Felszaporodtak az őszi munkák. Am a bőséges termést minden eszközzel biztonságba kell helyezni.

A sinleani szövetkezeti gazdaságban az őszi termények betakarítását szorgalmazták.

A Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulója tiszteletére

December 30

Gyorsabban, jobban,
hatékonyabbanaz ötéves terv határidő előtti
teljesítéséértMegyénk ipara sikerrel zárta
a tizedik hónapot

A megyei statisztikai igazgatóságon elkészült az iparvállalatok tizhavi gazdasági eredményeinek összesítése. Ebből emelünk ki néhány fontosabb mutatót. Az október havi össztermelési tervet a megye iparvállalatai 104,7 százalékkal teljesítették. Tíz hónap elteltével 121 millió lej értékű ártermelést realizáltak tervén felül. Ennek fontosabb összetevői: 13 személy- és 27 tehervagon, 28 szerszámgép, 18,5 millió lej értékű bútort, 80 ezer négyzetméter gyapotszövet, 10 millió lej ér-

tékű készruha, 1320 tonna cukor.

A köztársasági érdekeltségű iparvállalatok össztermelése az esztendőből eddig időszakban 12,9 százalékkal nőtt, az elmúlt év hasonló időszakához képest. Az ártermelés 11,8 százalékkal, a munkatermelékenység pedig 9,1 százalékkal lett nagyobb. Ennek megfelelően a megvalósított többlettermelés 70 százalékát érték el a termelékenység növekedése folytán. Így a munkatermelékenység értékének növekedése néhány aradi nagyvállalatban: Vagongyár 22 százalék, Szerszámgyár 7 százalék, IAMMBA 11 százalék, Készruhagyár 10 százalék, Libertatea cipőgyár 14 százalék.

Csak annyit
mondanék,

hogy senkinek sem szabad megelégednie a különböző sajtótermékek előfizetésének felújításáról ezekben a napokban. Nehogy valaki félreértsem: nem akarok én propagandát csinálni, vagy népszerűséget teremteni egyik lapnak sem a másik hátrányára. Csak arról van szó, hogy napjaink emberét a tudomány-technikai fejlődés idején nem tudom elképzelni újság- vagy folyóiratolvasás nélkül.

Villamoson, vagy autóbusszon, vonaton, vagy repülőgépen, ebéd után otthon, vagy a nehéz napi munka után

PRO & KONTRA

este a családi tűzhely melegénél — a legtöbb embernek már életszükséglet az újságolvasás. Bel- vagy külföldi híreket, gazdasági vagy politikai vonatkozású írásokat olvasunk el a leggyorsabban — ez mind információt jelent számunkra, azt, hogy értesülünk a világban folyó eseményekről.

Az igazság az, hogy a lapokat, folyóiratokat TUDNI IS KELL olvasni. Kevés embernek van ideje arra, hogy egy lapot az első betűjétől az utolsóig kiolvasson. Inkább csak átfutjuk a címeteket, majd visszatérünk arra a két-három cikkre, hírré, tájékoztatásra, melyek a legjobban érdekelnék. Ha csak egyetlen egy írást olvasunk el naponta, abból is havonta már annyit tanulhatunk, amennyi mindent tudomásul veszünk, hogy aránylag rövid idő alatt a szó szoros értelmében megszereztük az illető újságot, mégpedig annyira, hogy HIÁNYOZNI FOG, ha véletlenül nem jutnak hozzá. Mert a kedvenc újság vagy folyóirat mindenképpen jótékonyan hat vissza munkánkra, mindennapi életünkre, magatartásunkra, embertársainkkal való kapcsolatainkra.

Ezért — s talán azért, mert nem dolgozom újságnál — van bátorságom a figyelmeztetésre: közeledik egy új év, újítsuk fel, sőt, bővítsük előfizetéseinket. Hiszen mindegyik a mi lapunk, minket szolgál, értünk van.

KOCSEK JOZSEF

Csong a telefon, kopog az írógép, érkeznek a jelentések, a pazarlás ellen indított harc jelentései.

Hogy országos méretű mozgalommá nőtt pártvezetőségünk takarékosági felhívása.

Hogy a pártvezetőkben folyó beszámoló- és választási közgyűléseken a kommunisták újabb és újabb erőltatásokat tárnak fel.

Hogy a mozgalom nemcsak gazdasági, de nevelő akcióvá vált egyben, ami azt bizonyítja, hogy máris mély gyökereket eresztett gazdasági-társadalmi életünkbe.

Nem, nem valami új felfedezésről van szó, a Kárpát-kanyar tájainak lakóit ősidők óta példás, jó gazdáknak ismerik, a népi bölcsesség száz és száz olyan közmondást termelt, melyekről itt-ott olykor megelégedünk.

Pedig az „Aki korán kel, aranyat lel”, s megannyi közmondástársaság miatt nem kell szegyenkeznünk — a szocializmus átveszi és át kell hogy vegye a népből-csesség ezeréves tanulságait.

Hiszen a jó gazdasázzal és új társadalmi rendszerrel, összetartozó fogalmak, melyekről sohasem szabad megelégedni.

Képzeli csak el: ha mindannyian — otthon, a lakásunkban is —, takarékoskodnánk az elektromos energiával, vajon a megtakarított áram mennyisége nem felelné-e meg egy új erőmű ter-

melésének?; ha egyikünk se nézné el, hogy munkatársunk 5—10 percet késik munkahelyéről, vajon országos viszonylatban az 5—10 perc alatt termelt anyagi érték milyen magas lenne?; ha nem mondanánk olykor, hogy „ez az én

Sorompót
a pazarlás
útjába!

magánügyem, ezért én fizetek”, nem járulhatnánk-e hozzá az árubőség kialakításához?

Itt, a szerkesztőségben, számos munkás levelet van alkalmunk olvasni, melyben választ is adnak a fenti kérdésekre.

Lapunkban — azok alapján — gyakran adunk hírt a pazarlás különböző megnyilvánulásairól.

Arról többek között, hogy felsőtlően személyek bürokrata magatartása miatt a gazdag őszön számos mezőgazdasági termény veszett kárba, olyan élelmiszerek, melyeket nem lehetett folyamatosan kapni a piacon.

Irtunk az időmüllőse fiatalokról, akik a becsületes munka helyett — szülei, szomszédai, ismerősei személtára — a kávéházakat választották.

Cépekről, melyek súlya többszöröse a hasonló külföldi termékeknek, selejtről, mely ügymond bizonyos százalékban engedélyezett; mérnökökről, akik szellemi munka helyett adminisztratív munkát végeznek.

Megvalljuk őszintén, egyre többet szeretnénk azonban írni arról, hogy mit tettek a fenti, nemzetgazdaságunk szempontjából káros jelenségek kiküszöböléséért.

Reméljük, hogy az országot átfogó mozgalomban Arad megye dolgozói az élen fognak haladni.

Megyei központunk közismerten ipari város, — mutassuk meg hát azt is, hogy jó ipari város, korszerű ipari város, ahol az egészséges munkásszellem az uralkodó.

Sorompót a pazarlás útjába! — írjuk le nap mint nap lapunk első oldalán.

Örömmel vennők, ha az újságírók aláírásait egyre jobban kiegészítene az olvasók — e haza gazdáinak — aláírásai.

Mert a pazarlás ellen vívott harcból csak akkor kerülhetünk ki győztesen, ha mindannyian bekapcsolódunk a mozgalomba.

(Tudósítások lapunk III. oldalán)

Versenypályázatunkra beérkezett írások

„...csak egészség legyen!” — ma tények, tettek szólnak emellett

Hajdanában, ha valami baj volt, az emberek ezzel igyekeztek vigasztalni egymást: „Nem baj, csak egészség legyen!” De az egészségre nézve is sovány vigasz volt ez. Alig kell emlékeztetnünk, hogy annak idején az egészségügyi szolgáltatás, még az olyan nagy helységekben is, mint Pécska, jobbára csak egy-két „kórorvos”-ra volt bízva.

Ha számba vesszük, hogy Pécskán jelenleg három orvosi rendelő, egy gyermekgyógyászati rendelő, továbbá egy szülészeti és egy ún. kiskórház működik, valamint a 7-es számú Pécskai Poliklinika, amelyhez mentőszolgálat is tartozik, az „egykor és most” közötti különbség azonnal szembeütővé válik. Hosszadalmas volna részleteznem az orvosok és a számos középfokú végzettségű egészségügyi káder munkáját, s így csupán még néhány friss adatra szeretném felhívni a figyelmet. A pécskai egészségügyi létesítmények év elejétől mostanáig nem kevesebb mint nyolcvanhat ezer lej értékű műszerrel gyarapították állományukat, s az orvosok csupán a körzeti rendelőkhöz több mint húsz-

ezer beteget, lábadozót vizsgáltak, kezelték, gondoztak.

Nagy figyelmet fordítanak a gyermekek egészségének védelmére. Hogy csak egy-két példát említsék: Idén, október hónap közepéig 4790 gyermeket otthonában látogattak meg, hogy életkörülményeikről a helyszínen győződjenek meg, s lássák el a szülőket is a kicsikre vonatkozó megfelelő tanácsokkal.

Egyre szélesebb arcvonalon zajlik a betegségek megelőzése érdekében folytatott küzdelem. S ha pontosan tudjuk, hogy a járványok elhárítása céljából az év első kilenc hónapjában 16 077 védőoltást végeztek, emellett a profilaktikus egészségügyi intézkedések és az egészségügyi propaganda értéke szinte felbecsülhetetlen. Ime, csak néhányat említek az utóbbiakból:

— az 1-es és a 2-es liceumban tanfolyamokat szerveztek a középiskolások részvételével;

— „Az egészséges gyermek” témára „Ki mit tud” vetélkedőt rendeztek a nöbizottság segítségével;

— összesen mintegy ezer-nyolcszáz résztvevőt vontak be azokba a „Kérdés-felelet” beszél-

getésekbe, amelyeket az Infrálirea Kisipari Szövetkezet kosárfonó részlegén rendeztek.

Csupán „mutatóban” soroltam fel néhány akciót, s a legnépszerűbbek közül még csak az „Anyák iskolája” című filmsorozatot felvételét, s a vezetékes rádióban elhangzó orvosi előadásokat említeném meg.

Amikor Dr. Bercescu Geluval, a poliklinika igazgatójával, körülutamat végig mindezt összegezni igyekeztem, úgy vettem észre, hogy az igazgató mégsem minden-
nel elégedett.

Javították, tatarozták a poliklinika épületét, termeit és, sajnos, a munkálatok üteme lassú. A ritmus élénkítését elsősorban a néptanácsból várjuk. Helyi erővel kedvezőbbé lehet tenni a munkafeltételeket a rendelőkhöz is.

Pécskán nemcsak a lakosság száma, hanem a helység földrajzi kiterjedése is nagy. Az egészségügyi nevelésben még akadnak „fehér foltok”, ámde ezek sem esnek, hogy úgy mondjam, a látókörön kívül.

BÜTE GABRIELLA.
a Vörös Lobogó pécskai levelező
örshelyének vezetője

Az ISCE Tehnoforestexport aradi kirendeltsége

Aurel Vlaicu út 16. szám

Az ipari termékeket árusító HKSZ-en keresztül igen előnyös áron elad:

- háromajtós szekrényeket
- ebédlőket
- könyvszekrényeket
- hálószobákat

A kiállítás naponta 9.30—17 óra között van nyitva a vállalat székhelyén.

(1097)

A bukaresti Fémbe gyűjtő Vállalat aradi részlege

Cimpul Liniștei utca 1. szám

Telefon 1-68-74, 1-67-01

alkalmaz

versenyvizsgáló vagy áthelyezéssel

- jogtanácsost
 - elsőosztályú gépirónőt
 - főraktárost az ineni lerakathoz
 - közúti traktort (Greiferre)
 - három rakodómunkást
- a 914/1968-as MTH és a 12/1971-es Törvény előírásainak tiszteletben tartásával.

(1093)

Pionírok hullámhosszán

Szokatlan hangok ütötték meg a fülem az aradi pionírház udvarán: ti-ti-ti-ti... Távírdások vagy rádióamatőrök?

Odabent megtudtam: mindkető. A pionírok és iskolások itt ismerkednek és sajátítják el ennek az igen kedvelt foglalkozásnak az alapmereteit.

Két éve alakult Dema Ioan mesteroktató vezetésével a kör. Tagjai azóta már számos eredménnyel büszkélkedhetnek. Az augusztusban Poneascan rendezett országos „rókavadászaton” elért negyedik helyezését fémjelzi legszebben tevékenységüket. Jó felszerelt a laboratóriumuk, számos adó- és vevőkészülékkel. Ezenkívül a morse-ábécé elsajátítása is külön termék van.

Nem lehet elég korán kezdeni — int Dema Ioan oktató a kis negyedikesek felé, akik éppen most ismerkednek a morse-ábécé első betűivel. Különösen Popa Constantin, Chila Toma és Racovita Gheorghe tanulnak nagy odaadással. Ha lehetne, minden nap eljőnnének! — mondja elis-

meréssel az oktató. Es, hogy a tíz csoportba osztott gyerekek lelkesedése nem tűzavirág életű, azt legjobban talán Gulev Marian példája bizonyítja, aki — mint elmondta — a körben tanult hatására választotta a CFR szakiskolában az elektromechanikus szakmát.

Tavaly a kör dícsérő oklevelet kapott a pionírok és iskolások országos Minitehnicus versenyén egy kiserejű adóállomás készítéséért. Lázasan készülnek az „ifrik” az elkövetkező „rókavadász” versenyekre, hiszen itt már olyan vevőkészülékekkel vesznek részt, amelyeket saját maguk készítettek.

Ezek az eredmények mindössze két évi munkának köszönhetőek, melyek Dema Ioan mesteroktató, s a mosolygós arcú, játékosan tanuló pioníroknak és iskolásoknak a munkájából fakadnak.

Ha valamelyik pionírnak, kisiskolásnak kedve támad, látogasson el a pionírház rádiós körébe. Nem bánja meg!

DARAZS JOZSEF

RÖVIDEN

Az A osztályú labdarúgó bajnokság 9. fordulójának keretében tegnap délután a Constanța-i Farul és a București-i Rapid csapata mérkőzött. A Rapid labdarúgói 1:0 (1:0) arányban győztek Năsturescu góljával. A mérkőzést több mint 15 000 szurkoló nézte végig.

A rádió 1. műsora ma 13.45 órai kezdettel helyszíni közvetítést sugároz az A osztályú labdarúgó-bajnokság 9. fordulójának mérkőzéseiről. Kívétel a Sportul Studențesc — Craiova Universitatea mérkőzést.

Az UEFA ifjúsági nemzetközi labdarúgó-torna selejtezői keretében Dublinban több mint 3000 néző előtt Írország 2:1 arányban győzött Svédország ellen.

Az olvasó kérdez — a jogász válaszol

Dobrovolszki László aradi olvasónk a Munkatörvénykönyv tervezetének egyes előírásairól kért felvilágosítást.

A tervezet 116. szakasza előírja, hogy a törvényes munkaidőn felül teljesített órák, túlóráknak tekintendők, s ezekért többlettartalékkal járnak. A pótlóadalmazás a munkaidőn túli első két óráért, a besorolási díjszabás szerinti munkabér 50 százaléka, az első két túlóra után teljesített további túlóráknál, az alapbér felül százszázalékos pótlóadalmazás fizetendő. Az idézett törvényszakasz lehetővé teszi, hogy a túlórákat vagy a heti pihenőnapon, illetve törvényes munkaszüneti napokon végzett munkát, megfelelő szabadidővel kompenzálják a túlóra teljesítése után következő harminc nap folyamán. Itt megjegyezzük, hogy a kompenzációképpen megállapított szabadidőre nem vonatkozhat az 50, illetve százszázalékos többlet — ez csak a pénzben fizetett túlórákban érvényes. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a túlórák szabadidővel való kompenzálására csak akkor kerülhet

sor, ha ebbe az alkalmazott is beleegyezik.

A Munkatörvénykönyv tervezetének 119. szakasza olyan esetekre vonatkozik, amikor az alkalmazottak nem tulajdonképpeni munkát (munkaszerződésük szerinti munkát) végeznek túlórában, hanem egyéb jellegű szolgálat céljából veszi őket igénybe a vállalat. Olvasónk által idézett példa is hasonló eset. Ilyenkor az elvégzett túlóráknak megfelelő szabadidővel kell az alkalmazottat kompenzálni, a túlóra teljesítésétől számított hatvan nap folyamán. A szabadidő terjedelmének megállapításakor a 116. szakasszal kapcsolatos értelmezés szerint kell eljárni. Végezetül, felhívjuk olvasónk figyelmét, hogy a Munkatörvénykönyv tervezete még nem jogi norma, csak azután válik törvénnyé, miután a Nagy Nemzetgyűlés ezt elfogadja.

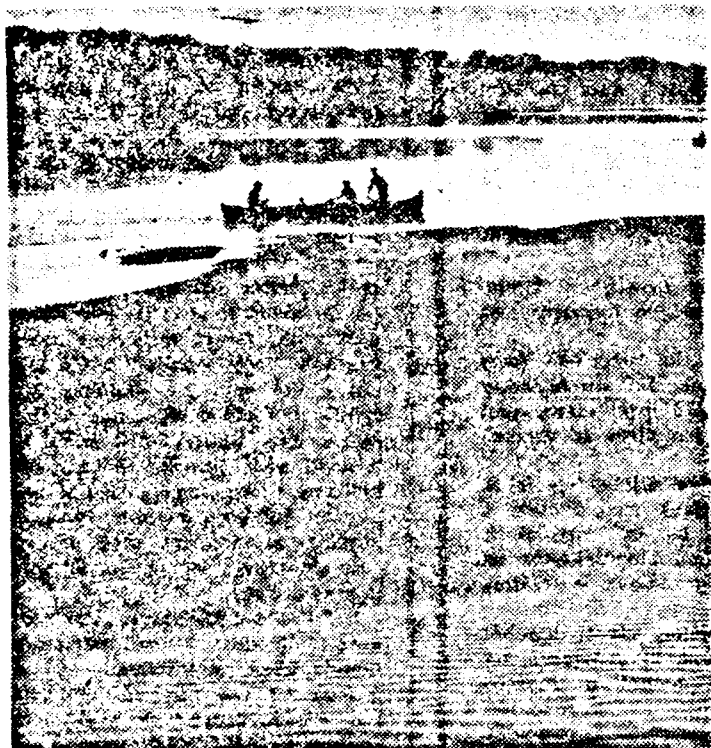
Egy magát megnevezni nem akaró olvasónk (levelét így írta alá: egy jogász), a házbérfizetés határidejéről érdeklődik. Leveléből kitűnik, hogy ismeri az 1968. évi 1651-es számú Minisz-

tertanács Határozat 7. szakaszában foglalt szabályokat. Ez a törvényszakasz előírja, hogy egy adott hónapra esedékes lakbért a hónap elejétől számított 12 napon belül kell kifizetni. (Például az októberi lakbért legkésőbb november 10-ig.)

Az idézett Minisztertanács Határozat általános, mindenkire érvényes jogszabály, következésképp sem magán, sem állami vagy szövetkezeti tulajdonban lévő ingatlanért fizetett lakbért nem követhetnek az idézett határidő előtt. Amennyiben olvasónk lakbértfizetési kötelezettségét idejében teljesíti, nem marasztalható el semmilyen formában.

Olvasóinkat arra kérjük, hogy leveleiket szíveskedjenek a jövőben aláírni. A névtelen leveleket bizonyos szempontból jogkezeletlen és felelőtlenség légtörre. Természetesen, mint eddig is, a válaszokban olvasónk kérésére eltekinthetünk a név közlésétől. Ez azonban eddig sem jelentette és ezután sem jelenti, hogy a hozzánk küldött kérdéseket ne írják alá.

PORZSOLT ATTILA

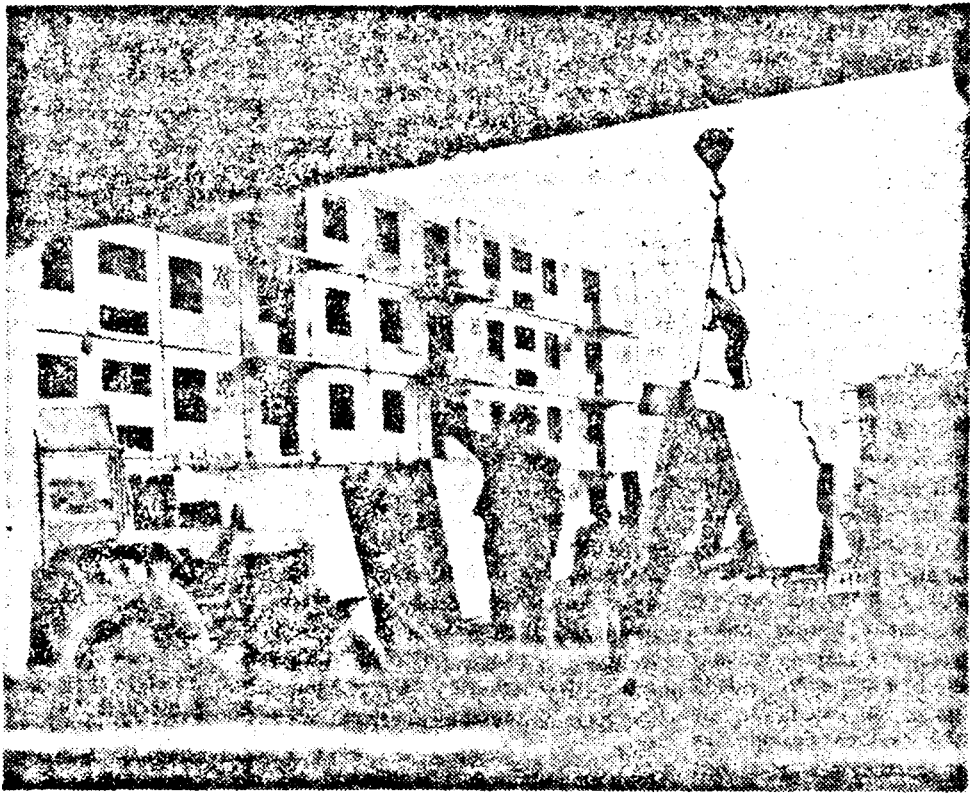
Csónak a vizen.

Sorompót a pazarlás útjába!

Építkezünk, de mennyibe kerül?

Ezt a kérdést naponta, sőt óránként is fellehetnénk építőinknek. S válaszuk elé hol pozitív, hol negatív előjelet tehetünk. Leginkább, — sajnos — az utóbbira kerül sor, hiszen, mint a gyakorlat is mutatja, még mindig nem tanulták meg valamennyien a hatékonyságról szóló közgazdaságtani leckét. S mindig a legegyszerűbb elemeket felejtik ki számításaikból. A telep-szervezés alapját kellene képezze a munkának, nem pedig lenkerékötőjét. Sajnos, szintén ez utóbbit tapasztaljuk igen sok építőtelepen.

A minap az Aurel Vlaicu úti építőtelepen jártunk. Fotóriporterünk nem győzte lencsévégre kapni a negatívumokat. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy nem dolgoztak. Ellenkezőleg. Elmondhatjuk, hogy az I-es lakásépítő telepen jelen pillanatban sikerül tiszteltetben tartaniok a grafikonot, s az elkövetkező két hónap folyamán túl is szárnyalják feladataikat. Erről biztosított Cirligeru Ioan mérnök, a telep főnöke; ezt bizonygatták a mesterek is és egyre szélesedő teli munkafrontot mutattak be. Helyes ez így, de az már kevésbé, hogy igen sok építőanyag és

Ahol szakszerűen végeznek minden műveletet, ott nincs kárbavesztett építőelem. Kettő is ügyelnek a szerelés összes mozzanataira az I-es számú telepen. Így válik a munka jó minőségűvé és havonta több százezer lejt takarítanak meg.

félkésztermék vész kárba. A betonöntés után lebontott zsáruk megrádrága faanyaga szerteszét hever a telepen. S amikor egy helyen van, akkor sincs felrakva szabályszerűen. Nem is szólva arról, hogy a lebontásnál a feszítővas bizony igen sokszor kárt okoz. A pannók, a deszkák s a gerendák végei letöredeznek, hosszan behasadnak vagy éppen kettétörnek. De láttunk már olyan esetet is, amikor két emeletnyi magasságból dobálták le azokat, ahelyett hogy a felvonót vagy a darut vették volna igénybe. Nyilvánvaló, hogy az ilyen nemkívánatos műveletek folytán a rendelkezésükre álló faanyag mintegy 50 százaléka tönkremegy.

Az I-es telep egyik sarkát a temesvári 6-os számú vállalat dolgozói vették birtokukba, akik elvállalták egy tömb felépítését. Nagy garra mondták, hogy ez egy olyan tömb lesz, melynek csodájára járnak majd az emberek. Három évig épült ez a 80 lakosztályos tömb, s most valóban csodájára járhatunk. Csodálhatjuk, hogy

miként lehet ilyen hosszú idő alatt, ilyen kitűnő építőanyagokból ilyen silány munkát végezni. Ezen a tömbön egy él, egy vonal sem egyenes. Erkélyei: egyik jobbra, a másik balra billen. Az állványok rögzítő pontjait még csak be sem vakolták. Mintha sebhelyes lenne. A tömb oldalán néhány földelés ékeletlenkedik. Kívülről szerelték, hadd rontsa a ház esztétikáját.

Bentünk a tömb mögé is. Ott aztán olyat láttunk, amitől elborzadtunk. Száznál is több előregyártott nagy pannó, lépcsőházelem és erkély pihent szépen összerakva... de eltöredezte. Egyik sem használható ezek közül. Darabonkénti áruk 600—1000 lej között változik. Könnyű kiszámítani, mennyi a veszteség ennek a tömbnek az építésénél. S ha hozzáadjuk meg a telepen szerteszét szórt más különböző anyagokat, akkor tiszta képet kapunk arról, hogy az ilyen építők bizony nem sokat tettek az anyaggazdálkodás megátalásáért.

Mindennek tetjébe egy újabb tömb lerakását is megkezdtek a temesvári 6-os számú vállalat építői. Pedig láttak és érezték, hogy az, aminek nekifogtak, nem megy. Miért próbálkoztak újra? Most aztán fűhő-fűhöz szaladgálnak, hogy vegyék át a tömb építésének folytatását az aradiak. Igenem, csak hogy kiderült, hogy bizony az alap sem felel meg a műszaki dokumentációnak. Több mint valószínű, újból le kell öntenie annak egy részét. De vajon ki fizeti meg ezt a plusz munkát?

Az Aurel Vlaicu úti építőtelepen azonban nem minden munkálatot „övez” ily nagymérvű pazarlás. Sőt, ott, ahol Rauguszt Alfréd pállér irányítja a munkát, egyetlen betonelem sem veszett eddig kárba. Pedig immár a 20. tömböt építi ez a szorgalmas, jól képzett emberekből összeváltó brigád. Elnéztük, miként kezelik, miként tárolják és hogyan szerelik a betonelemeket. Ennél szakszerűbb munkát nem igen láttunk. Ezért van, hogy a Rauguszt brigád naponta 25—30 lakosztályt épít fel. Az épület felhúzása közben a vakolat és más anyagok mellőzésével pedig mintegy 150 000 lej megtakarítását érik el tömbönként. Bebizonyították tehát, hogy lehet jól és olcsóbban dolgozni. Módszerüket feltételül ki kellene terjeszteni valamennyi építőtelepre, mivel nem mindegy, hogy mennyibe kerül az, amit felépítünk. Javasoljuk: látogassanak el erre a telepre a pállérok és brigádfelölösök tapasztalatcseréjéért, hadd lássák miként kell sorompót állítani a pazarlás útjába.

Rauguszt Alfréd, brigádvezető.

Ime a több mint 100 betonelem és nagy pannó, melyek a munka „hevében” összetöredezték. Letörtött sarkok, újnyi repedések teszik hasznavehetetlenné — ezt mutatta ottjártunkkor a mester.

Még többet akarnak

A November 7 Szesz- és Élesztőgyár „klasszikus” példája a nyersanyag sokoldalú és hatékony felhasználásának. Amikor ezt mondjuk, nem az elmúlt században emelt hatalmas gyáregületre gondolunk, hanem arra, hogy az öt különálló üzemegység egyetlen közös nyersanyagot használ rendkívül gazdaságosan. Especiel a cukorgyárak egyik melléktermékét, a melaszt. Ebből készül elsősorban a finomított szesz. A szeszből segédanyagok hozzáadásával likőr. A szeszgyár melléktermékeiből a takarmányélesztő és a széndioxid. Ugyancsak melasztól készül az élelmiszeripari élesztő.

— A nyersanyag jó felhasználása takarékos gazdálkodásra szoktatta-e az embereket is? — kérdeztük Popa Gheorghet, az élelmiszeripari élesztő gyártó részleg vezetőjét.

— Nem szokásunk a dicsekvés, de megalapozottan állíthatjuk, hogy ez évi termelési eredményeink jök — mondta a fiatal mérnök.

És valóban, az elmúlt tíz hónap alatt több mint 130 tonna élesztőt gyártottak terven felül.

— Hogyan érték el ezt a többlettermelést?

— A gépek és berendezések kihasználási foka nálunk igen magas. Három váltásban dolgozunk. Többlettermelést értünk el például azzal is, hogy havonta két napról egy napra csökkentettük a gépek és berendezések általános sterilizálására használt időt. Ez természetesen azt is feltételezi, hogy naponta több időt fordítunk a berendezések tisztítására és karbantartására.

— Első kérdésünkre visszatérve, a nyersanyagból milyen megtakarításokat értek el?

— Tíz hónap alatt több mint 3 százalékkal csökkentettük a fajtásos nyersanyagfogyasztást. Ez többek között 30 vagon melasz megtakarítását jelenti.

— A nyersanyagtakarékoság útjai? — Elsősorban a melasztuk megfelelő, termékeny és jó minőségű élesztőtermésként használata. Rendkívül nagy fontosságú ez. A terméskét saját laboratóriumunkban választjuk ki és szaporítjuk.

A fiatal mérnök nem beszél bővebben erről. Pedig a terméskét ő maga foglalkozik és így a nyersanyag-megtakarításban nem kis része van. Inkább két munkást említ meg a részlegről, Horváth Sándort és Kertész Andrást akik mindennapi munkájukon túlmenően is sokat tesznek a közöset tevékenységének javításáért.

Horváth Sándor megoldást talált a technológiai folyamatban használt víz újrafelhasználására. Évente több tízezer lej megtakarítást eredményez majd ennek a javaslatnak az alkalmazása.

Kertész András, a részleg egyik karbantartó lakatos. Újító. Megmutatja legutóbbi újításáért kapott díszoklevelet.

— Mit szándékszik tenni a jövőben a részleg teljesítményének tovább javításáért? — kérdezzük.

— A belső szállítást szeretném egyszerűsíteni. Kerekeken mozgó konténert készítek az élesztőszállítására. Így lehetővé válik a gépesítés. Könnyebb és szaporább lesz a dolgozók munkája.

Az élelmiszeripari élesztő gyártó részlegen több korszerű, automata berendezés működik. Kevés az ember. Hárommal ismerkedtünk meg közülük. Két munkással és egy vezetővel. Mindhárom sokat tett azért, hogy a részleg jó eredményeket érjen el. De nem elégedettek. A jövőben még többet akarnak tenni. Ez mindegyikük leglényegesebb közös vonása.

FEKETE GÉZA

TÓTH SÁNDOR

Kérdezzünk, vitatkozzunk többet

A vita, a párbeszéd, a kérdés-feleletek sorozata mindig előrevisz a megismerés útján. A tézis és antitézis harcában kikristályosodó szintézis elmélyíti, alapossabbá teszi tudásunkat. Ilyen céljal készült a romániai magyar irodalom felszabadulás utáni történelmének legtöbb vitatott téméjéről is. Kántor Lajos, a mű egyik társszerzője Aradon járt ezen a héten. A Népi Egyetem vendégeként a romániai magyar drámaírók fél százados eredményeiről beszélt. A téma rendkívül izgalmas, hisz az utóbbi évek bőséges drámatermése, végre, igazi vitalehetőséget szolgáltat. A kér-

Névtévi jegyzetlapok

dések azonban ezúttal (is) elmaradtak. Pedig a tartalmasság, alogia előadás elvárására biztosan maradt még tisztázatlan problémák. Akár a drámaírás, akár az egész irodalom tekintetében. Az előadás utáni magánbeszélgetések is ezt mutatják. Önként adódik a kérdés: miért nem használjuk ki művelődési életünk hozzávalóját, a jelentős képviselőinek jelenlétét, miért nem faggatjuk ki őket aprólékosan, mindnyájunk hasznára? Számtalan eset mutatja, hogy az előadó is örül, ha a hozzáértő kérdésekre válaszolva kiegészítheti előadását.

Hasonló gondolatokkal bírkóztam a Tóth Árpád irodalmi kör e heti ülésén is. Az ürvendelősen nagyszámú többségében fiatal részvevő előtt Császár István olvasta fel két verset. A különben elég lanyha vita kellemes megfigyelése néhány középiskolás értekezéséhez volt. Ezután Kovács Géza tanár ismertette a közreadott Teka sorozat célját, terveit, perspektíváit, gondjait. Az írás berekasztása után többen körültekintően és néhány kérdés is elhangzott. Nem lehetett volna mindezt nyilvánosan is megtenni?

E heti két kulturális esemény kapcsán vetődött fel a formális, passzív részvétel problémája. Nyilvánvaló, nem kérdezhetsz, nem szólhat hozzá mindenki, minden alkalommal. Nem is ez a cél. Ne feleddük azonban az ókori igazságot: Aki kérdez, az nem téved. És azt sem hogy csak az kérdez, aki tanul, tud, aki érdeklődik. A cél egy alkotó világszemlélet megerősítése, kialakítása, mindannyiunk hasznára.

Bíbor por

A Temesvári Állami Magyar Színház előadásában először közszínteltünk aradi színpadon Sean O'Casey, az angol drámaírodalom világhírné, ír származású triumvirátusa, Shaw és O'Neill mellett harmadik tagjának darabját. Bár a Bíbor por nem tartozik legsikerültebb alkotásai közé, magán viseli O'Casey színpadi műveinek legtöbb közös jellegzetességét: egyszerű ír munkások helyzetét, vágyait, gondolatait ábrázolja az évszázados angol ellenes ír nemzeti érzés tükrében. A több éve tartó északír testvérháború tragikus eseményei különös és szomorú aktualitást kölcsönöznek O'Casey szabálytalan vígjátékának.

A Jánosházy György hajlékony, arnyalt fordításában lelkiismeretesen megőrződött a jellegzetesen ír, terjedős, mesélő, fordulatos beszédmód és a fanyar, csipős humor. Ez komoly feladatokat állított a színészek és a rendező elé. Sinka Károly rendezése igyekezett elkerülni a darab bukátóit, a könnyen adódó komikus jelenetek csábítását. Ha ez a legtöbb esetben sikerült is, a gyakori ritmusbőrső nem tartozik az előadás erősségei közé. Annál inkább a „párosok”: a két gazdag angol alakító Mester András és Rajhona Ádám, akik

az ír tájat akarják megvásárolni minden tartozékával együtt; a nőalakokat játszó Kakassy Ágnes és Koszta Gabriella, akik saját szépségükön kívül Írország „csodáit” is áruba bocsátják, valamint az egész abszurd vállalkozás csődbe jutását nyugodtan szemlélő közműveseket megformáló Gócz Mihály, Szélyes Imre, Laczó Gusztáv, Kutj István és Szabó Károly. Az ír társadalmi körkép teljes bemutatásához járul hozzá Kiss Erzsébet, Makra Lajos, Kőfalvy István, Vértess József, Varga Tibor László, Mátray László színes, humoros alakítása. Winterfeld Sándor díszletei és Virgil Miloiu hangulatteremtő kosztümjei pontosan követik az előadás stílusát.

Befejezésül a temesvári színház már régebben is kifogásolt és újabban ismét gyakorivá vált magatartásáról kell szólnunk. A majd minden alkalommal elég nagy késéssel kezdődő előadások egyáltalán nem jó propagandái a színháznak: a közönség iránti tiszteletlenség jele. Mint ahogyan a különben nagyon izgalmas és tartalmas műsorfüzet több pontatlan és ellentmondó adata is inkább a néző bosszantására, mint ismereteinek kiegészítésére alkalmas.

K. K.

Előzetes filmkockák

1945, néhány hónap telt el a felszabadulás óta. Romániában a még nem teljesen levert reakció fenntartotta gazdasági zűrzavar uralkodik. Fegyveres, gengsztermódszerű tolvaj- és szélhámosbandák terrorizálják Bucuresti lakosságát. A kommunista párt tagjait küldi a rendőrség az állambiztonsági szervek soraiba a rend helyreállítására.

A TISZTA KÉZZEL című új román alkotás (az országos premiert néhány napja tartották a fővárosban) többet nyújt a szokásos rendőrfilmek önző izgalmaságánál: a 27 év előtti Románia történelmének, politikai-társadalmi harcainak néhány mozzanatát viszi vászonra.

A film főszereplői között van Harion Ciobanu, Sergiu Nicolaescu (aki egyúttal rendező is), Sebastian Papaiani, Aimée Iacobescu.

A Tiszta kézzel a Daciában vetítik a jövő héten.

★

Mouloud Mammeri regénye nyomán készült az OPIUM ÉS HUSANG című algériai film, a francia gyarmatosítók ellen folyó algériai forradalom drámai küzdelmeit idézi fel. Egy falu életéről, harcáról, a gyarmatosítók kegyetlenkedéseiről, a szabadságért küzdők elszántságáról, bátorságáról szól a megrázó történet.

A film és a két híres színész, Jean Louis Trintignant és Marie-José Nat neve bizonyára sok nézőt vonz november 9—12 között a Studio moziba.

Az oldalt KISS KÁROLY szerkesztette

Soha jobb muzsikát!

Magasfokú művészi összhang jellemezte a bolognai kamara-zenekar keddi esti aradi fellépését. Hogy tulajdonképpen mit is jelent a XVII—XVIII. század olasz muzsikája, arra talán csak ez alkalommal döbrent rá a közönség nagy része.

Az elsőként játszott Vivaldi műve (Concerto grosso op. 12, nr. 3.) nagyvonalú és plasztikus dallamvezetésével, a tökéletes harmóniak leheletszerű váltakozásával remek előkészítője volt az elkövetkező élményeknek.

Locatelli (1693—1764) tizenkét koncerto grossojából a hatodikát hallhattuk. Minden tétel egyöntetű szépségben ragyogott. A zenekar valószínűleg játszadozott a szebbnél szebb árnyalatokkal, hogy aztán a szólóhegedű kristálytisztaságú hangja a legmagasabb régiókba emeljen. Valóban, ha létezik a szférák zenéje, akkor ez alkalommal tanúi lehettünk lélekemelő dallamainak.

Alcangelo Corelli (1653—1713)

nemcsak zeneszerző, de századának legnagyobb hegedűse is volt. „Concerto grosso-i monumentális kompozíciók, amelyekben a zenekar (mint zárt tömeg) és a szólóhangszerek kontrasztosan váltakoznak.” Az op. 6. nr. 4-es Concerto grosso mesteri igazolása ennek a megállapításnak. A négy szólóhangszer (hegedű, brácsa, cselló és csembelló) beszélgetése, mintha négy különböző karakterű ember társalgása lett volna a létről, nemlétéről, a szépről, az emberiről, néhol nosztalgiaival, másuttal felcsillanó optimizmussal telítve. Olyan volt ez a muzsika, mint egy Donatello szobori finom, törekeny, de végtelen szellemi erő sugárzó.

Haendel op. 6. nr. 10-es Concerto grosso-ja szervesen illeszkedett a műsorba, különösen az ária görögus ívelése ragadott magával.

A Mozart műve (c-moll adaggio és fuga) kiválasztása talán nem volt a legszerencsésebb. Nagyon

szépen hangzott, de egy későbbi kor muzsikája lévén, ha nem is zavarta, de kissé megtörte a hangulat egységét.

Angelo Ephrikan, az együttes dirigense igazi értője és avatott művésze ennek a muzsikának. Szereplését a személytelen dirigálás, a zenekarba való tökéletes beilleszkedés, beolvadás jellemezte. A zenekar játéka a legtekintélyesebb együttzenélés példaképe volt. Az együttes tagjai egytől egyig virtuóz művészei hangszerüknek. Giovanni Adamo mesteri hegedűjátékáról csak a legmagasabb elismerés hangján szólhatunk. Hangszere úgy énekel, mint a Nap felé törő pacsirta vagy mint a hajnali dicsőítő fülemile.

Soha jobb muzsikát Aradon! Igaz, hogy az élmény teljességét számtalanszor zavarták a reccsogó székek, vagy a későn jövő léptei. Nem tudom megérteni azokat, akik a 8 órakor kezdődő hangversenyre fél 9 után vagy még később is érkeznek és még az ajtót is becsapják!

PÁVAI GYULA

IRODALOM MŰVÉSZET

„HOGY A CSILLAGOKHOZ

EMELJÉK

OKTÓBER ZÁSZLAJÁT

VLADIMIR CSOKOV

A párt az élen

Gyötrelmek kórusából kiáltás szabadul,
Száz megkeményült arcon feléledt szikra gyúl.
Sötétlő látvány szemben remeg a bösz harag,
Aztán kitor szívemből a sodró áradat.
Született: mert a fájás, a könny, jaj megfogannak.
Zászlótartók lettél, maradj örökkön annak, —
A köre csordult vérünk ma új erőt fakaszt:
Harmat a lázadásra s megszázszorozza azt.

Ahol szemünk az éjék szarokfalába vág,
Szívekben felgyújtottad a remény csillagát.
Az osztály-hitet óvtad: ne adjuk fel soha!
Voltál pajzsunk, ha kellett, s győzelmi pallosa.
És zászló is, meg kürt is: — a nagy feltűnt meg,
Amelyre harcra cserdült a meglepült tömeg.
S kit ezer éve ütnek és tipornak szegényt,
A napja most örökre, most jön csak fel egén.
Utadban mennyi ködöt oszlattál szerteszét,
Hány láncot törtél, s hányak törölted meg szemét.
A fátylas új ösvényt vág és visz új fényeket,
A nép téged dicsőít, neked mond éneket.
Mert általad sok volt-rab ma már magasba lát,
S dicsőre ostromolja a tudás fényfalát.
Dalban felizzó munka, tettvágyó tengerár, —
Ebből terem megannyi tengerzű gasú gyár.

Másképpen cseng az erdő s ujjong a friss patak,
Dúsabb kalászkok óvnak aranylő magvakat.
Falunk várossá szépül, kertország lesz hazánk.
Ahol a pirosló nyár gyümölcse néz le ránk.
Te felhozod belőlünk, mint tölgy a föld nedvét,
A szépség belénk fojtott felvágó éneket.

Te vagy a Nap kévéjét megdúsító sugar,
A szárnyalások szárnya, kitárgult láthatár. —
Te zászlód alá hívod, kik békét tenni jök
és új létre készülve új dimenziók
hulláma zeng szívünkben, és visszhangként felel:
— A kommunizmusig. Pártunk, vezess te el!
ANAVI ÁDÁM fordítása

BRUNO SAULITIS

Zászló

A Dangava fölött még nem hunyt ki az este,
S a városban tombol a tengeri szél,
Magasbányújtózkodnak a város tornyai,
Hogy a csillagokhoz emeljék október zászlaját.

A Nap ragyogásában, a végtelen éjben
Nem alszik ki soha ez a fény.
Vele tart a paraszt, a költő, a munkás,
Az életért,
S kész feláldozni, ha kell, életét.

SZAMSZONOVAJA GALINA*)

★ ★ ★

És csak könyörgöm —
A föld tele könnyel — adjatok neki
legalább egy keveset szemetek
örömeiből.

A föld tele vérrel — adjatok legalább
egy kortynyi tiszta
vizet.

A föld beteg a lövedékektől s a katonacsizmáktól,
legalább egy kevesnyit adjatok
kezetek jóságából.

A föld fél a bombák és a repülőik üvöltésétől —
adjatok neki legalább
egy kevesnyit tiszta eget.

A föld szomorú a fekete felhőktől —
adjatok neki Napot.
Napot! Napot!

*) Szamszonovaja Galina 1950. december 16-án született Gorkijban. Jelenleg Lvovban él, a Lvovi polittechnikai intézet kémiai fakultásának hallgatója. Évek óta ír verset és prózát egyaránt.

Viruló vadász nótája

A mikor Vadászon, a Leveles partján, népi dalosok után kérdezősködünk, az emberek Vágó Zsuzsa nénihez iránytanak. Ő mindent tud, amit a vadászok ismernek. Görnyedt néni fogad a gondozott ház udvarán. 72 esztendő terhe nyomja vállait, de előrehúzott fekeete keskenyöje mögül tiszta tekintettel néz a világba. Már tudjuk, sok mindent megért a hét évtized alatt: kevés örömet, annál több bánatot és fájdalmat. Mégsem tört le soha, mert volt valami, ami kitartott mellette: a dal. Fájdalmát a népdal mélabúja enyhítette. Ha örült valaminek, a dallal osztotta meg örömet, jökedvét.

Sejti mi jaratban vagyunk, s máris mesél, emlékezik: kiől tanult, honnan ismeri a dalokat, milyen volt élete.

A dalok nagy részét édesanyja énekelte egykor. Tőle tanulta annak szeretetét. Alig lobbant fel azonban a tiszta gyermeki érdeklődés a dallamvilág ismeretlenjei felé, kitért az első világháború. Tizenégy évesen, édesapja helyett is neki kell a hőtá-

dig rákezdtem. De azért dolgoztam is. Gyakran dobáltak a kutyagok, hogy ne siessek annyira, de nem szerettem lemaradni.

Menyecske korában sem mulaszt el egy lakodalmat vagy mulatságot sem, ahol dalolni lehet.

— Az uram vőfi vő. En is szerettem vele menni, nehogy valami másik asszony elszerezze tőlem.

Ismét nehéz évek következnek. Első férje halála után a jegyzőknél, doktoréknál cselédeskedik. Meghal a második férje is, fiát pedig a vonat gázolja halálra. A megrendült feleség és anyja már a dalban sem remél vigasztalást. De lassan-lassan újra elötlölnak az emlékekből a szomorú balladák és Zsuzsa néni újra dalolni kezd, és dalol ma is, 72 évesen, tisztán, szépen, egyszerűen, mint egykor fiatal korában. Nekünk egyfolytában több mint 40 dalt énekelt el.

— Nem fáradok én el soha, énekelhetek akár reggeltől estig is. Tudják, mások is szeretik hallgatni. Egy-két éve, mikor még a kollektívában is dolgoztam, akkor is bíztattak, hogy vi-

gú családért dolgoznia. Napszám-ba jár Almásy gróf birtokára. Ha a csoportos munkán felajdult az édesszomorkás népdal, együtt dalolt öreg és fiatal. De az ő hangja mindenkiénél szebben csengett.

Mikor a közeli kisállomásra befut egy-egy szerelvény, a frontviselt katonákat kéri: — Katona bácsi danoljon valamit!

S az árok megengyhüinek: — Na kis szöke, tanul meg te is ezt a szép katonanótát!

Az évek egymás nyomába lépnek, a „kis szöke” nagylánnyá nő.

— Mindig szerettem dalolni. Napszámostársaim sokszor rámkialtottak: „Na, Zsuzsa, gyűjts rá egy jó ropogós nótára!” En pe-

szik inkább az én soromat is... de én nem hagytam magam: kapáltam és daloltam is... nehogy azt mondják, hogy nem dolgozik, csak dalol, más keres neki.

Most már nyugdíjas, a ház körül tevékenykedik és szabadidejében a rádiót hallgatja.

— Ha muzsikát hallok, olyan jól érzem magam. Egy-egy szép dal után én is énekelnek valamit. Tudom én a mai nótákat is mindet. Ha új dalt hallok, addig hajszolom, míg meg nem tanulom. A régieket pedig szeretem mindenkiénekel eldalolni, hadd ismerjék meg az emberek.

Igaza van. Adjuk át a helyet Zsuzsa néni dalainak. Beszéljenek, valljanak mindannyiunk örömeire.

Limbes-lombos a diófa...

Limbes-lombos a diófa teteje,
Csak egy legényt neveltek a kedvemre.
Azt az egyet nem adom a világerért,
Nem adom a mennyei boldogságért.

Már minálunk piroskendőt viselnek,
A legények házasodni nem mernek.
Mind is olyan ez a mostani legény,
Nem kell neki a szép kislány ha szegény.

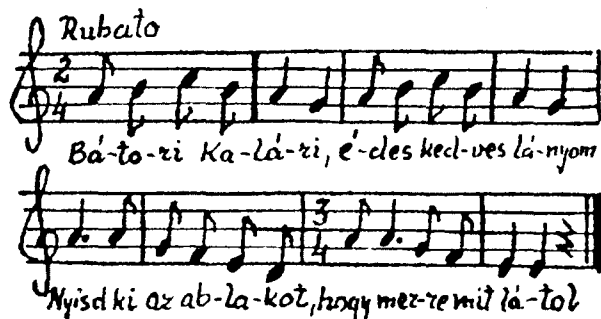
Három levele van a lóherének,
Három szeretője van a legénynek.
Három közül egy az igaz szerető,
Másik kettőt verje meg a teremő.

Kedves kisangyalom

Kedves kisangyalom mikor hozzád jártam,
Ezt a legényt mindig ott találtam.
De én azért nem hányom szemedre,
El még a jó anyád, juttassa eszedbe.

Kedves kisangyalom mikor hozzád jártam,
Kis ablakod alatt sokat áztam, fáztam.
De én aztat nem hányom szemedre,
Kérdezd a muskálit, megmondja az neked.

Bátori Kalári

— Nem látok én semmit, nem hallok én semmit,
Törökország felől három veres zászlót:

Vajon kiért jönnek, vajon miért jönnek?
— Eladtalak lányom a török kezébe.

— Édes kedves anyám, ha engem elvisznek,
Lesz egy falat kenyér vagy egy ital vized?

— Ruháim, ruháim földre boruljatok,
Hadd tudja jó anyám, hogy ti kit gyászoltok!

Virágok, virágok mind elhervadtatok,
Hadd tudja jó anyam hogy ti kit sirattok!

— Bátori Kalári nyisd ki a kapudat,
Nyisd ki a kapudat, add ki szép lányodatt!

— Várjál fiam, várjál, még most öltöztetlek,
Most teszik fejére az atanykoszorút!

Először felkiált a nagyobbik vőfi:
— Édes anyámasszony, beteg a menyasszony!

— Nem baj fiam, nem baj, majd megvigasztaljuk,
Hosszú útról hoztuk, majd megvigasztaljuk.

Másodszor felkiált a kisebbik vőfi:
— Édes anyámasszony meghött a menyasszony!

— Kocsisok, kocsisok, gyászos kocsisaim,
Fogjatok, menjetek, az anyját híjátok!

De ne úgy híjátok, hogy lakodalmára,
Atkozott lányának takarítására!

— Édes, kedves fiam csináltatsz-e neki,
Csináltatsz-e neki diófa koporsót?

— Csináltatok anyám, csináltatok anyám,
Márványkő koporsót, csináltatok anyám.

— Kikiséred fiam a kapu sarkáig?
— Kikisérem anyám sírhalmá sárjáig.

(E ballada más szöveg- és dallamváltozatát Apácai Bőlni Sándor közölte a Falvak Dolgozó Népében)

Szegvári Katica

— Menjen be, költse fel, jöjjön vétem báiba,
Kék selyem ruháját vegye fel magára,
Kék selyem ruháját, katarany gyűrűjét,
Utóljára engedje vétem el a báiba!

Atkozott, mind bolond az az édesanya,
Aki a lányt a báiba elbocsátja,
Este elbocsátja, reggelig nem látja,
Reggel nyolc órákor meghalva találja.

Harangoznak délre, de nem délebedre,
Szegvári Juliskát viszik temetőbe.
Hat legény kíséri, nyolc lány teszi sírba,
Az apja, az anyja zokogva síratja.

Sárgalábú kis pacsirta...

Sárgalábú kis pacsirta,
Szárnya az eget hasítja.
Szárnya hasítja a magas eget,
Az én babám mást is szeret.

Irgyeim sokan vannak,
Mint a kutyák úgy ugatnak.
Hagyok nekik hosszú éj-napokat,
Hadd ugassák ki magukat.

A vadász sugár torony...

Nem ettem én ma egyebet
Csárdás picike vagy galambom.
Csak egy pohár aludt tejet.
Jaj, de picike vagy galambom!
Azt is csak úgy kenyér nélkül,
Megélek én malad nélkül.
Nagyon kicsike vagy galambom!

Az én csárdás kiskalapom,
Csárdás picike a galambom.
Bokrétá nélkül hordozom.
Jaj, de kicsike vagy galambom!
Pedig volna hogy ki köine,
Az a sok lány, sok menyecske.
Jaj, de kicsike vagy galambom!

Sokat arattam a nyáron...

Sokat arattam a nyáron,
Keveset aludtam ágyon.
Hol erdőben, hol mezőben,
Hol az árok fenekében.

Van nekem egy kedves könyvem,
Belenézek, hull a könnyem.
Az van abba beleírva,
A szerelem tesz a sírba.

Nincsen nekem semmi bajom,
Csak hogy kicsi a galambom.
Kicsi vagyol te galambom,
Nekem segíteni nem tudol.

A népballadákat, népdalokat
énekelté
SZABÓ SÁNDORNE VAGO
ZSUZSÁNNÁ,
72 éves
Gyűjtötte: BONDÁR FERENC,
CSANÁDI JÁNOS
A dallamokat lejegyezte:
KOVÁCS SÁNDOR
Bondár Ferenc felvétele

1972. november 5.

Vasárnap

Napkelte 6.58, napnyugta 17.01 órakor. Az évből eltelt 310 nap, hátra van még 56.

- 1853-ban hunyt el Garay János, költő.
- 1872-ben jelent meg a Lucrătorul román folyóirat.
- 1880-ban született Mihail Sadoveanu, író.
- 1952-ben hunyt el Nicolae Coculescu, román csillagász.

TELEFONKÖZLEMÉNYEK

DACIA: Egy csillag pere (s) (9.30, 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45). STUDIO: Sipos alhadnagy küldetése (m) (10, 12, 14, 16, 18, 20). MUREȘUL: Láthatatlan, ismeretlen (f) (10, 12.30, 15, 17.30, 20). IFJUSÁGI: Az elveszett erdő (r) (11, 14, 16, 18, 20). PROGRESUL (Ujarad): 100 dollár a seríflnek (am) (10, 15, 17, 19). SOLIDARITATEA (Gáj): Napraforgó (sz) (17, 19). CFR (Grădiște): Hatalom és igazság (r) (15, 18).

A VIDÉKI MOZIK MÜSORA

LIPPA: Az arizonai farm (am). INEU: Robin Hood (a). CHIȘINEU CRÎȘ: Osceola (NDK). NAGYLAJ: Vasárnapi apa (cs). KÜRTÖS: Az asszony és a csavargó (am). PANKOTA: 4. vonat (f). SEBES: Az asszony és a csavargó (am). SZENTANNA: Adio, Chips úr (a). PECSKA: Az utolsó harcos (am). SIRIA: A 420-as törvénytörő (f). VINGA: Déi csillaga (am). BUTIYIN: És akkor valamennyit halálra ítélt (r).

HÉTFŐTÖL

DACIA: Tiszta kezekkel (9.30, 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45). STUDIO: Sipos alhadnagy küldetése (m) (10, 12, 14, 16, 18, 20). MUREȘUL: Jött egy katona a frontról (sz) (10, 12.30, 15, 17.30, 20). IFJUSÁGI: Az asszony és a csavargó (am) (11, 14, 16, 18, 20). PROGRESUL (Ujarad): Antracit (sz) (17, 19). SOLIDARITATEA (Gáj): Az üstökösön (cs) (17, 19). CFR (Grădiște): Én szerettelek (sz) (17, 19).

A VIDÉKI MOZIK MÜSORA

LIPPA: Az utolsó vakáció (sz). A román filmhét keretében: Az idegen (r). INEU: Régi, régi mese (sz). CHIȘINEU CRÎȘ: Háborúban, mint háborúban (sz). NAGYLAJ: Kéz briliáns (sz). KÜRTÖS: A fenyőkön túl (r). PANKOTA: Egy nemesi lélek (sz). SEBES: Mert szeretik egymást (r). SZENTANNA: A tenger gyermekei (sz). PECSKA: Hahó, Őcsil! (m). SIRIA: Minden este 11 órakor (sz). VINGA: Ezerből egy esély (sz). BUTIYIN: Nők, leszállásban (cs).

TELEFONKÖZLEMÉNYEK

VASÁRNAP november 5-én 15.30 órakor Melodia vargavillája. 19.30 órakor Act venetian (J. Bertel) (November 7. IAMMBA. Muresul helyiipari vállalat).

Figyelem! Kérjük a bérlettulajdonosokat, hogy tartsák tiszteltetben a jelzett bérteket. Az elmaradt bérlettulajdonosok igényelhetnek helyeket a hirdetett előadásokra.

TELEFONKÖZLEMÉNYEK

Vasárnap, 1972 november 5-én 11 órakor, és hétfőn, 1972 november 6-án 20 órakor a Kultúrpalota nagytermében az Aradi Állami Filharmónia szimfonikus zenekara hangversenyt tart.

VEZENYEL: Ilarion Ionescu Galati — Brassó.

SZOLISTA: Liana Șerbescu — București.

MÜSORON: P. Constantinescu: Koncert: húros hangszerekre. Bartók: Béla: 1. számú zongoraverseny. A. Dvorák: V. Új világ szimfónia.

Az Aradi Állami Filharmónia népi zenekara vasárnap, 1972 november 5-én, 20 órakor Florica Murescană címen népi zene hangversenyt tart a Kultúrpalota nagytermében. Szólisták: Maria Pietraru, Emil Gavril, Petre Săbădeanu, a bucu-rești-i Román Rádió-Televíziótól, és Florica Duma, Elena Marian, Garofita Șerban, az Aradi Állami Filharmónia szólistái.

VEZENYEL: Ioan Paulic és Emil Gavriș. FOLKLORISTA: Ioan T. Florea.

Jegyek a Kultúrpalota pénztáránál kaphatók.

Tájékoztató

Szerkesztette:
CZAKO MARGIT

Ritmusok

(KELEN FERENC felvétele)

A Népi Egyetem programja

HEIFŐN, november 6-án 17.00 órakor: Kis enciklopédia: Az óceánok — a Föld lakosságának erőforrása a 2000. évben (vetítéssel). Előadó: Toacsan Mihail tanár.

KEDDEN, november 7-én 17.00 órakor: Irodalmi kollokviumok. A régi irodalom hozzájárulása a modern nyelv és irodalom fejlődéséhez. Előadó: Olariu Ovidiu tanár.

KEDDEN, november 7-én 18.00 órakor: Aradi esték. Előhírnökök, Nicolae Horga-Popovici és a XVIII. század végi aradi kulturális mozgalom (az előadást a municipiumi könyvtárban tartják, Enescu tér 1. szám). Előadó: Glicik Jenő tanár.

SZERDÁN, november 8-án 17.00 órakor: Aurel Vlaicu, a román aviatika úttörője. Előadó: Lazăr Aurel tanár.

CSÜTÖRTÖKÖN, november 9-én 17.00 órakor Szovjet film gálaest. Előadó: Găvănescu Eduard érdemes tanár.

PÉNTEKEN, november 10-én 17.00 órakor: Elvek harca a jelenkori filozófiában: Az antik filozófia. Előadó: Crișan Ilie tanár.

Valamennyi rendezvényt — az Aradi esték kivételével — a Barátság Házban tartanak, Republicii út 78. szám.

TELEFONKÖZLEMÉNYEK

8.15 Reggeli torna. 8.30 Pioniroknak. 10.00 Faluműsor. 11.10 Nagy zenészek București-ben 12.00 A haza védelmében. 12.30 Magyar nyelvű adás: Gyermekműsor; Tudósítók; A marosvásárhelyi könnyűzenei műsora; Anket a balabányai ifjúság soraiban végzett nevelő, politikai és kulturális munkáról; Interjú Ramulus Gugaval, a marosvásárhelyi Vatra folyóirat főszerkesztőjével; Grossmann Péter énekel. 14.00 Labdarúgás: Steaua — Kolozsvári Universitatea. 15.45 360 fok. 17.10 Folytatásos amerikai kalandfilm: Egyedül a világűrben. 18.00 Hazafias dalok — Megyei közírók versenye. 19.20 1001 este. 19.30 Híradó. 20.00 Kovászna megye. 20.20 A nagydíj — jatekfilm. 22.50 Híradó — sport.

TELEFONKÖZLEMÉNYEK

Az Aradi Meteorológiai Központ jelenti: ma, november 5-én az évszakhoz képest enyhe idő, átmeneti felhőzet. Mérsékelt, majd kissé megélénkülő délelőti szél. A hőmérséklet állandóan várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet —2 és +3, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 12 és 16 fok között. Reggel helyi ködképződés.

Várható időjárás november 6-án és 7-én: az évszakhoz képest továbbra is enyhe marad az idő. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz.

Kerekasztal-megbeszélés

A tavalyi júliusi pártprogram és az Országos Konferencia határozatainak szellemében ma, Zerindon érdekes kerekasztal-megbeszélésre kerül sor. A vita témája az értelmiség szerepe falun, milyen területek határolnak az értelmiségiekre a politikai, ideológiai, kulturális-nevelő tevékenységben.

Sokakat érdekel

Milyen iratok szükségesek a házasságkötéshez? Erre, az elsősorban a fiatalokat érdeklő kérdésre a municipiumi néptanács anyakönyvi hivatalától a következő választ kaptuk:

— a házassulandó felek személyazonossági igazolványára (a felek közül legalább az egyik állandó vagy ideiglenes aradi lakhellyel kell rendelkezzen);

— a születési bizonyítványra (az eredeti példányra és egy hitelesített másolatra);

— egészségügyi bizonyítványra;

— a válaskor hozott határozatra, abban az esetben, ha a leendő házastársak közül valamelyik vagy mind a kettő már volt házasságban;

— halotti bizonyítványra (az eredeti példányra és egy hitelesített másolatra), abban az esetben, ha a leendő házastársak közül egyik (vagy mindkettő) özvegy;

Az iratokat 10 nappal a házasságkötés időpontja előtt kell benyújtani a municipiumi néptanács anyakönyvi hivatalának.

Megelőzhetjük a hurutos megbetegedést

A hideg évszak beköszöntésével egyre gyakoribbak a hurutos és grippes megbetegedések. Az orvos feladata minden esetben a betegség megkövetelté gyógy mód előírása. Viszont házilag mi magunk is segíthetünk a betegség megelőzésében. A gyógynövény-szaküzletben Rossi Károl gyógyszerész tájékoztatót az ezzel kapcsolatos időszerű tudnivalókról.

— Itt a hideg idő. A nyirkosság, a köd, a lehűlés kedvez a hurutos és grippes megbetegedéseknek. Hogyan segítenek ilyenkor a megelőzésben a gyógynövények?

— Mint ismeretes, a rendszeres gyógynövényfogyasztás számos betegség gyógyításában kitűnő eredményre vezet. Eppen most kaptunk friss szállítmányt a hurutos betegségek leküzdésében elengedhetetlen gyógynövényekből. A legfontosabb teendő ilyenkor a szervezet ellenállóképességének növelése. Ezt a fokozott vitaminfogyasztással biztosíthatjuk, különösképpen a C-vitaminszükséglet kielégítésével.

Pénteken este a tornyai művelődési otthonban találkozott a hallgatósággal a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Arad Megyei Tanácsa és a Megyei Szocialista Művelődési és Nevelési Bizottság tudományos brigádja.

A brigád minden tagja igyekezett vonzóvá tenni előadását. Princz Pál tanfelügyelő az iskola és a család kapcsolatának fontosságát taglalta, Kiss Miklós főmuzeológus, a megyei múzeum négy szekciójának újjászervezéséről beszélt, dr. Lengyel Ferenc orvos a dohányzásnak az emberi szervezetre ártalmas hatásaira hívta fel a figyelmet. Matekovits Mihály tanár, az Aradi 1-es számú Általános Iskola igazgatója Van-e élet a Földön kívül? címmel napjaink tudományos életének egyik állandó kérdéséről beszélt. Végezetül Hazánk fejlődési perspektívái az RKE 4. évi Országos Konferenciája dokumentumainak szellemében című előadás zárta a tudományos megbeszélés-sorozatot.

A változatos témájú érdekes előadásokat a jelenlévők nagy érdeklődéssel követték.

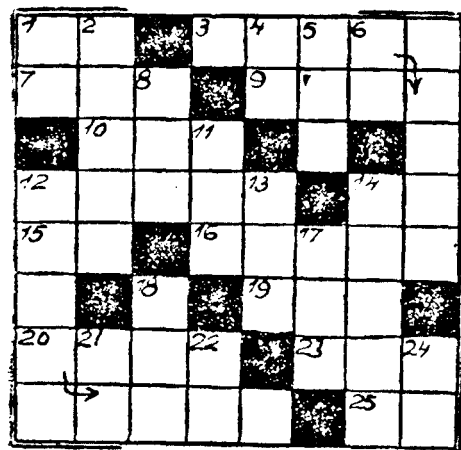
— k —

Öt perc kikapcsolódás

VÍZSZINTES: 1. Fém. 3. A függőleges 2. és vízszintes 20 (visszafelé) híres torony. 7. Éra. 9. Férfinév. 10. Hűvelly 12. 1. rógép márká. 14. Nyújt. 15. Tagadás. 16. Neves francia író, a függőleges 2-ről és a vízszintes 20-ról írt regénye első kockában keresztnévnek kezdőbetűje. 19. Jegyes. 23. Papír mértéke. 25. Francia és.

FÜGGŐLEGES: 1. Előidéző. 2. Híres dóm a francia fővárosban, folytatása a vízszintes 20-on (visszafelé). 4. Ukáz egyenmű hangzó. 5. ...Kaleh sziget volt a Dunán. 6. Vissza: 8. Raj — románul (méh) 11. KKV. 12. A regény hősnője. 13. Indulat. 14. Déli növény. 17. Svájci kanton. 18. Nőta. 21. Ezen a napon. 22. Azonos más-salhangzók. 24. Ugyanaz, mint a vízszintes 25.

Beküldendő: vízszintes 3, 16, 20, függőleges 2, 12.

Helyes megfejtés (október 28): Ermitázs, Milánó, Louvre, National, Déry; (október 31): Berenice, Medeia, Izolda, Angela, Antigone, Manon, Aida.

HÍRÜNK KÜLFÖLDÖN

HELSINKI (Agerpres).

A Finnországban turnézó KISZ-együttes Turkuban, az ország jelentős gazdasági és kulturális központjában, valamint Valkeakoskiban, a finn vegyipar fellegrárában lépett színpadra. A fiatal műkedvelők mindenütt nagy sikert arattak.

ROMA (Agerpres).

Octav Onicescu professzor akadémikus, az Udinei Nemzetközi Mechanikai Intézet rektora előadást tartott a római Könyvtárban „Tájékoztató és jóvákövetés” témakörrel. Az előadást vitta követte. Az olasz tudósok nagyra értékelték a román tudós előadását.

Befejezésül román dokumentumfilmet vetítettek.

★

BÉCS. — P. Stănescu, az Agerpres tudósítója közli:

Felavatták az ausztriai román kolónia könyvtárát, a bécsi kulturális székházban. Több mint 9000 kötet áll az olvasók rendelkezésére, közöttük fő helyen Mihai Eminescu művei. Mint ismeretes, Eminescu 1871-ben a Bécsben létesített Románia juná társaság választott könyvtárosa volt.

Ünnepség phenjani nagykövetségünkön

PHENJAN (Agerpres).

Románia phenjani nagykövetsége kórtelt adott abból az alkalomból, hogy Románia Szocialista Köztársaság és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság 24 évvel ezelőtt vette fel a diplomáciai kapcsolatokat.

Aurel Málnăşan nagykövet és Ri Man Szik külügyminiszter-helyettes méltatta az esemény jelentőségét.

A radar és a közlekedés

Az USA legforgalmasabb útvonalain radar-készülékek hálózatát létesítik, s ennek segítségével automatikusan lefényképezik a forgalmi kihágást elkövető összes gépkocsikat. A műtárk mentén két kilométerenként felszerelt készülékek filmre rögzítik a kihágást elkövető gépkocsi, annak vezetője és az első ülésen lévő utas képét, a gépkocsi rendszámát, a kihágás időpontját, a gépkocsi sebességét és a maximális sebességhez viszonyított különbséget, a kihágás elkövetésének helyét és a bírság összegét.

A Michael Kohl—Egon Bahr tanácskozásokról

BERLIN (Agerpres).

Michael Kohl, a Német DK Minisztertanácsának államtitkára és Egon Bahr, Németország SZK Szövetségi Kancelláriájának államtitkára vezetésével a két küldöttség szombaton befejezte négynapos tanácskozását. Az NDK Minisztertanácsának épületében lefolyt tanácskozásokon haladást értek el. A felek abban állapodtak meg, hogy legközelebb november 6-án, Berlinben ülnék össze — közli az ADN hírgyűnkés.

BONN (Agerpres).

Willy Brandt kancellár szombaton Kölnben kijelentette a sajtótudósítóknak, hogy Egon Bahr, az NSZK Kancelláriájának államtitkára és Michael Kohl, az NDK Minisztertanácsának államtitkára lényeges haladást ért el a két német állam közti alapvető problémák rendezését célzó tanácskozásokon. A France Presse szerint Brandt leszögezte: még több fontos problémát kell megoldani, mielőtt elérkeznek a tárgyalások sikeres befejezéséhez.

Nagygyűlés New Yorkban a kommunista elnökjelöltek támogatására

WASHINGTON (Agerpres).

Választási nagygyűlés zajlott le New Yorkban a kommunista elnökjelöltek támogatására. Gus Hall, az USA Kommunista Pártjának főtitkára, a párt elnökjelöltje kijelentette, a november 7-i szavazás kimenetelétől függetlenül már most el lehet mondani, hogy a kommunista párt jelentős sikereket ért el a választási kampányban. Először fordul elő — mondotta — hogy a kommunista elnök- és alelnökjelöltek felkerültek a szavazólapokra 13 államban és

Columbia kerületében. Az Egyesült Államok Kommunista Pártja sikerrel folytatja választási kampányát — hangoztatta.

Gus Hall kidomborította, hogy a párt választási bizottságához érkező levelek szerint számos amerikai politikai erőnek tekint a kommunista pártot, ami nagy eredmény.

Befejezésül rámutatott, hogy a kommunista jelöltek nagy népszerűsége tettek szert üzemekben, gyárakban, falvakon. A helyi szervezeteknél sok fiatal kéri felvételét a pártba.

Az ARLUS—Főtanács küldöttsége Moszkvában

Az ARLUS-Főtanács küldöttsége, amely Constantin Mindreanunak, az RSZSZ Központi Tanácsa titkárának a vezetésével Moszkvában részt vesz a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 55. évfordulójának rendezvényein, szombaton találkozott V. I. Konotoppal, az SZKP KB tagjával, az SZKP

Moszkva tartományi bizottsága első titkárával, a Szovjet-Román Baráti Társaság Központi Vezetőségének elnökével. A találkozás alkalmából lefolyt meleg, baráti megbeszélésen részt vett Ion Ciubotaru, Románia moszkvai nagykövetségének miniszteri rangú tanácsosa.

Husszein álláspontja

AMMAN (Agerpres).

Husszein jordániai király a Le Monde amman-i különtudósítójának adott interjújában kifejtette országa álláspontját a közel-keleti válság megoldási módokról. „Ha méltányos rendezésre kerülne sor — mondotta Husszein —, mi hajlandók volnánk teljes békét kötni, az ebből adódó összes szükségszerű következmények figyelembe vételével”. A jordániai uralkodó kijelentette továbbá, hogy hajlandó megvizsgálni „a Jordán keleti partjának teljes kiürítését, ha Izrael elvben hozzájárul egy ilyen tervhez” és hajlandó belemenni „kölcsonösségi alapon kisebb határkiigazításokba”. „Ezzel szemben elutasítunk

bármilyen területi elcsatolást, elutasítjuk azt, hogy királyságunk kellős közepén, a Jordán partjain izraeli főkatonai alakulatok rendezkedjenek be állandó jelleggel” — mondotta Husszein.

„Egy állam számára, bármelyik legyen is az, a biztonság legfőbb garanciája, hogy jószomszédi kapcsolatokat létesítsen” — hangoztatta Husszein. „Semmi esetre sem mondunk le elidegeníthetetlen jogainkról Jeruzsálemnek az izraeli hadsereg által 1967-ben meghódított része fölött. Jeruzsálemnek a béke és az együttműködés városává kell válnia” — mondotta a jordániai uralkodó.

INNEN — ONNAN

A skandináv országok ENSZ-képviselői határozattervezetben hívják fel a figyelmet arra, hogy a kipusztulás veszélye fenyegeti a jegesmedvét és más északi állatfajtaikat. A tervezet javasolja, hogy az ENSZ égisze alatt hívjanak össze nemzetközi konferenciát, s vitassák meg a sarki állatfajtaik megvédésének kérdését.

A Pravda arról számol be, hogy kijevi kibernetikusok mesterséges beszélőkészítményt szerkesztettek. Ez lehetővé teszi, hogy a komputer hangszórón közölje megállapításait a gépkezelőkkel: „Folytassák a probléma adatainak betáplálását”, „a magánoszálag jól olvasható”, „programozási hibák voltak” stb. A gép kezelői ugyanilyen pontos, tisztán kiejtett mondatokban beszélnek. A beszélőt „meghallgatva”, a komputer számjegycsoportok formájában „memorizálja” a közléseket, s így létrejön az ember és a gép közötti beszélgetés tovább módosítható és tökéletesíthető „szólára”.

Egy mongol-szovjet tudományos expedíció 200 millió éves gyöngyöt fedezett fel a Góbi-sivatagban. A tudósok feltételezik, hogy a felfedezés helyét a régmúlt időben tenger borította.

Nobuhisa Kodzima japán amatőr csillagász egy 14. nagyságrendű új üstököst fedezett fel a Kutya csillagkép északi részében. Ez volt az idén felfedezett 10 üstököst, amelynek létezését egy amerikai megfigyelő is megerősítette. A japán amatőr 1970-ben is fedezett fel új üstököst.

Mint minden nagyvárosban, Prágában is létezik egy elhagyott és elvesztett tárgyak hivatala. Az ember feledékenységéről tanúskodó sok ezer tárgy közül — kezdve a sétababoktól a kocsajtűkig és a fürdőkapokig —, a rekordot minden bizonnyal egy sírkő dönti meg, amelyen piradoxálisan a következő felirat áll: „Soha nem fogunk elfelejteni”.

Az NDK-ban nagy összegeket fordítanak a művészet és a kultúra fejlesztésére. A köztársaságnak 552 múzeuma, 104 színháza (világviszonylatban is nagy szám), 1000 művelődési háza és hozzávetőleg 180 000 műkedvelőt felölelő amatőrmozgalma van. Ezenkívül az országban 93 munkás- és parasztszínház működik, ezek 1971-ben több mint 2500 előadást tartottak.

Terv — az apartheid jegyében

(JEUNE AFRIQUE)

A pretoriai kormány azt tervezi, hogy létrehozza Afrika déli részének közös piacát, amely felölelné az afrikai kontinens egyharmadát a Dél-afrikai Köztársaság gazdasági uralma jegyében. E piac létrehozása azonban elsősorban a Dél-Afrika területébe beékelte három államtól függ, vagyis attól, hogy Botswana, Lesotho és Swaziföld hajlandó-e belemenni ebbe a gazdasági együttműködésbe, amely Afrika déli részét teljesen a pretoriai rasszizmus ellenőrzése alá helyezné. Az említett terv szerint ebben a Közös Piacban Botswana, Lesotho, Swaziföld, a Dél-afrikai Köztársaság által jogtalanul megszállt Namibia, Angola, Mozambique és Malawi venne részt. Amennyiben azonban a három ország nem hajlandó csatlakozni Pretoriához, kevés a kilátás arra, hogy Dél-Afrika megvalósíthatja tervét. Már látható, hogy a három említett ország nem nagyon lelkesedik a tervért.

A jelek szerint Lesotho, a három ország közül a legkisebb, legszegényebb, és földrajzilag legelszigeteltebb, a leg-hajlamosabb arra, hogy akarva vagy akaratán kívül eleget tegyen Pretoria ké-

résének. Mindazonáltal még Leabua Jonathan miniszterelnök is, akk a dél-afrikaiak a legbiztosabb tárgyalófelek tekintetében, kijelentette, hogy „Dél-Afríká-nak előzőleg lényeges engedményeket kell tennie”.

Swaziföld, amelynek földrajzi helyzete semmivel sem jobb, de amely bizonyos gazdasági előrehaladást ért el, na-

Pretoria máris arra gondol, hogy védő-vámokkal akadályozza meg a swaziföldi termékek behatolását a dél-afrikai piacra. Ez is azt mutatja, hogy milyen kevés kilátás van egy igazi közös piac létrehozására Afrika déli részén.

Botswana helyzete némileg eltérő. Ez az ország a minimumra korlátozta kapcsolatait Dél-Afrikával, noha be van e-

hogy kivonja magát a dél-afrikai befolyás alól. Fejleszti az állatállományt is, amely szintén fontos exportterméke az országnak. Jelenleg országát épül Natatól a Zambezi folyáig, ahonnan komphajó közlekedik a zambiai Kazungulig. Az országutat 1973 februárjában avatják fel. Ez az országút biztosítani fogja Botswana kapcsolatait Fekete-Afrikával. Ilyen körülmények között Botswana bizalmatlanul fogad minden olyan javaslatot, amelynek célja egy esetleges közös piac létrehozása a pretoriai kormány uralma alatt.

A dél-afrikai terv megvalósulásának rendkívül gyengék a kilátásai. A három kis állam gazdasági gyengesége és függő viszonya ellenére függetlenségre áhítozik. Így tehát a dél-afrikai közös piac terve mindaddig képtelenségnek tűnik, amíg Pretoria iparának megvédésére törekszik. A dél-afrikai iparnak szüksége van az afrikai országok piacaira, de ennek ellenében meg kell engednie az említett három ország olcsóbb termékeinek behatolását, ami csapást mérne a DAK-nak az apartheidre alapozott gazdaságára. Újra felmerül tehát a faji probléma, s ismét babozonyosodik, hogy az apartheid, politikai és társadalmi következményeitől eltekintve, nagy kárt okoz a Dél-afrikai Köztársaság gazdaságának.

Külföldi sajtóból

gyobb függetlenségi törekvéseiről tett tanúságot. Az országban nemrég fejeződtek be a függetlenség kikiáltása óta megtartott első választások, amelyek megerősítették a kormánypárt helyzetét. Rövidesen egy új műtrágyagyárat helyeznek üzembe, amelynek termékei olcsóbbak lesznek a dél-afrikai termékeknél. Épül egy televízió-szerelő üzem is, amely szintén olcsóbb termékeket állít majd elő.

kelve a dél-afrikai területbe. Mégis előnyösebb helyzetben van a másik két országgal szemben, mert az országban legutóbb jelentős ásványtelepeket fedeztek fel. Egyetlen év alatt az oratói bányagyémánttermelése el fogja érni a kétmillió 400 ezer karátot (a DAK 1971. évi teljes gyémánttermelése 6 800 000 karátot tett ki). A gyémánt és a réz megfelelő anyagi bázist szolgáltat Botswana-nak,

E N S Z

Négy dekolonizációs határozatot fogadott el a közgyűlés

NEW YORK. — Corneliu Vlad, az Agerpres különtudósokója közli:

Az ENSZ-közgyűlés plenáris ülése négy dekolonizációs határozatot fogadott el.

A legfontosabb közülük az ENSZ dekolonizációs nyilatkozatának megvalósításáról szól. Az 55 tagállam által kidolgozott dokumentum sikraszáll a kolonializmus minden formája és megnyilvánulása, közöttük a rasszizmus, az apartheid, a gyarmati népeket kizsákmányoló külföldi társaságok ellen, sikraszáll továbbá a kolonialista háborúk ellen. Ismét leszögezi, hogy a kolonializmus összes formái összeegyeztethetetlenek az ENSZ-Alapokmányával, az Emberi Jogok Nyilatkozatával, a gyarmati országok és népek függetlenségének megadásáról szóló nyilatkozattal, s ugyanakkor veszélyeztetni az egyetemes békét és biztonságot. A közgyűlés ugyanakkor ismét leszögezte, jogos a gyarmati népek harca önrendelkezési és függetlenségi joguk érvényesítéséért minden rendelkezésre álló eszközzel, s egyben meglegedéssel állapította meg a gyarmati területek, főként az afrikai gyarmatok nemzeti felszabadítási mozgalmainak harci, újjáépítési és függetlenségi sikereit.

A közgyűlés elítélte a gyarmati hatalmakat amiatt, hogy kisebbségi rendszereket és önkényes alkotmányokat kényszerítenek rá bizonyos területekre, s felhívta az összes államokat, az összes nemzetközi szervezeteket erkölcsi és anyagi szempontból

egyenérti segítséket fokozottan a szabadsággért és függetlenségért küzdő gyarmati népeket.

A gyarmati rendszer Telszámolásával kapcsolatos hírek terjesztéséről szóló határozat ismét leszögezte: a kolonializmus állandóan következményeiről és veszélyeiről, a nemzetközi közösségnek az utolsó kolonialista maradványok felszámolását szolgáló erőfeszítéseiről a lehető legszélesebb körben tájékoztatni kell a nemzetközi közvéleményt.

A harmadik határozat szerint 1973-ban konferenciát tartanak Oslóban a dél-afrikai apartheid és kolonializmus áldozatainak megsegítésére. Az összejövetelt az Afrikai Egységsszervezettel együtt szervezik.

A negyedik határozat felhívja a tagállamokat, rendezzenek szolidaritási hetet Dél-Afrika, Guinea-Bissau és a Zöldfoki-szigetek gyarmati igában szenvedő népeivel. A szolidaritási hét minden évben május 25-én, Afrika felszabadulásának napján kezdődne.

Mind a négy határozati javaslatot nagy szavazattöbbséggel elfogadták. Ellenük szavazott Portugália és a Dél-afrikai Köztársaság, az első határozatot nem szavazta meg Franciaország, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok sem.

Románia, a közgyűlési vita aktív résztvevője, társvezetője volt mind a négy határozati javaslatnak.

Amerikai támadások Vietnam DK ellen

HANOI (Agerpres).

Vietnam DK Külügyminisztériuma nyilatkozatot tett közszé, s ebben rámutat, hogy a 7. amerikai flotta légiereje és tüzérsége november 2-án folytatta támadásait Vietnam DK sűrűn lakott övezetei, többek között Vinh és Dong Hoi város, valamint az észak-vietnami partvidék ellen. A dokumentum — közli a VNA hírigyűlés — követeli az USA kormánytól, hogy vessen véget a háborús cselekedeteknek, az észak-vietnami kikötők elaknásításának és blokádjának, minden olyan akciónak, amely sérti Vietnam DK szuverenitását és biztonságát.

A VII. és VIII. oldalt

FRISS PANIÁN IVÁN szerkesztette

Az USA nagy fegyverszállítványokat küld Dél-Vietnamba

A dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány küldöttsége szombaton erőiesen tiltakozott az ellen, hogy az Egyesült Államok nagy fegyverszállítványokat küld a saigoni rendszernek.

Az Egyesült Államok — hangzik az ideiglenes forradalmi kormány nyilatkozata — sürgősen több száz katonai repülőgépet, tankot, más páncélos járművet, nagy mennyiségű fegyvert és lőszert küld Dél-Vietnamba. Amerikai katonai tanácsosok tesztet akarja létrehozni, e tanácsosok polgári személyként működnek majd, s lényegében folytatják a saigoni hadsereg irányítását.

A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy az USA kormány meg akarja tévesztetni az amerikai és a világközvéleményt, békéről beszéve, miközben megerősíti a saigoni hadsereget és kormányt.

Megállapodás Phenjanban

A Koreai Központi Távirati Ügynökség jelenti, hogy az Észak és Dél kérdéseinek rendezésével foglalkozó bizottság társelnökeinek második találkozásán Phenjanban a felek megállapodást írtak alá az Észak-Dél koordinációs bizottság összetételéről és működéséről.

A bizottságnak az a célja — írja elő a megállapodás —, hogy szabályozza az ország újraegyesítésének kérdését az Észak és Dél 1972. július 4-i közös nyilatkozatában kifejtett elvek alapján. A bizottság funkciói többek között előírják határozatok megvitatását és elfogadását az ország békés újraegyesítése kérdésében, széles körű politikai véleménycserét az északi és déli politikai pártok, közösségi szervezetek és személyek között, gazdasági, kulturális és társadalmi cserék létrehozását Észak és Dél között, az Észak és Dél közötti feszültség csökkentésének, a katonai konfliktusok megelőzésének és az ellenségeskedés kiküszöbölésének megvitatását, egybehangolt intézkedések elfogadását Észak és Dél részéről külpolitikai téren és az egész nemzet tekintélyének emelését.

A Phenjanban aláírt megállapodás megállapítja az Észak-Dél koordinációs bizottság összetételét. A bizottságban részt vesz mindkét fél részéről egy-egy társelnök és alelnök, egy végrehajtó szerv és két tag. A társelnök a Koreai NDK részéről Kim Yong Yu, a szervezésirányítási főosztály igazgatója, dél-koreai részről pedig Li Hu Rak, a Központi Tájékoztatási Ügynökség vezetője.

Ügyszintén előírták, hogy a bizottság két-három havonként tartsa összejöveteleit, Phenjanban és Szöulban felváltva, ha pedig szükséges, Panmunzsonban.

A chilei államfő beszéde

SANTIAGO DE CHILE (Agerpres).

Allende elnök egy televíziós beszédben számba vette a Népi Egység kétévi kormányzása alatt elért eredményeket, különösen hangsúlyozva a természeti kincsek — réz, vas, salétrom és szén — államosításának jelentőségét a nemzetgazdaság szempontjából. Az országban első ízben csökkent a munkanélküliség — mondotta az elnök —, noha a kongresszusban megnyilvánult ellenállás miatt nem valósult meg a kormányprogram minden előírása.

A chilei államfő kifejezte reményét, hogy rövidesen megegyezésre jutnak a törvénytelenül sztrájkoló tehergépkocsitulajdonosokkal, majd hangsúlyozta: a Népi Egység kormánya folytatja harcát, hogy megadja a chilei lakosságnak az alapvető jogokat az egészségügy, a munka, az oktatás, a lakáviszonyok és az élelmezés terén.

Allende ugyanakkor kijelentette, hogy az országra jelenleg gazdasági nyomás nehezedik mind külföldről, főleg a Kenne-cott Copper észak-amerikai társaság részéről, mind belföldről, a reakció részéről.

SANTIAGO DE CHILE (Agerpres).

Carlos Prats, Chile új belügyminisztere, Allende elnökkel és Fernando Flores gazdasági miniszterrel folytatott tanácskozása után kijelentette: a kormány szilárd elhatározása, hogy 48 órán belül véget vet a teherautó-tulajdonosok sztrájkjának — amely súlyosan hátráltatta a nemzetgazdaságot és a szállítást —, s a jövő héttől kezdve normalizálja a gazdasági tevékenységet. A sztrájkoló szektorok képviselőivel megkezdődtek a tárgyalások a vitás kérdések elsimítására — tette hozzá a miniszter.

A szófia városi törvényszék ítéletet hozott annak a négy személynek az ügyében, aki május 3-án eltérítette a török légitörzést a sztrájkoló légitársaság egyik DC-9 típusú gépét. Amint a BTA jelenti, a négy légitörzést négy-négy évi börtönbüntetésre ítélték.

GENF (Agerpres).

November 4-én befejeződött az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága faipari bizottságának 30. ülésszaka. A záróülésen országunk megbízottja, Nicolae St. Dumitrescu mérnök, a bizottság elnöke taglalta a fűrészáru piacának alakulását gazdasági és technikai szempontból, a belföldi termelés és fogyasztás, továbbá a külpiaci forgalmazás különböző kérdéseit. A jelenlegi körülmények között a bizottságnak többet kell foglalkoznia az összes fatartalékok, főként az eddig nem hasznosított fajták ésszerű felhasználásával.

— pontból, a belföldi termelés és fogyasztás, továbbá a külpiaci forgalmazás különböző kérdéseit. A jelenlegi körülmények között a bizottságnak többet kell foglalkoznia az összes fatartalékok, főként az eddig nem hasznosított fajták ésszerű felhasználásával.

LEGFRISSEBB HÍREINK

A Pravda a hamburgi szovjet, illetve a leningrádi nyugatnémet konzulátus hivatalos felavatásáról írva hangsúlyozza, hogy ez jelentős lépés a két ország kapcsolatainak alakulásában a szovjet-nyugatnémet szerződés szellemének és céljának megfelelően. A szovjet-nyugatnémet kapcsolatok alapját lefektető szerződés nagy lehetőségeket tart fel a két ország sokoldalú együttműködésére — mutat rá a lap.

Amint a BTA és a TASZSZ közli, az SZKP KB, a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje és a Minisztertanács meghívására e hónap közepén bolgár párt- és kormányküldöttség tesz hivatalos baráti látogatást a Szovjetunióban, élén Todor Zsivkovval, a Bolgár KP KB első titkárával, az Államtanács elnökével.

Richard Nixon, az Egyesült Államok elnöke a Fehér Házban fogadta Msztyiszlav Keldist, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának elnökét.

A megbeszélésen, amelyen részt vett Henry Kissinger, az USA elnökének nemzetbiztonsági tanácsosa, megvitatották a Szovjetunió és az Egyesült Államok tudományos és műszaki együttműködésének több kérdését — jelenti a TASZSZ hírigyűlés.

Edward Gierak, a LEMP KB első titkára és Piotr Jaroszewicz, a Lengyel NK Minisztertanácsának elnöke fogadta a Lengyelországban hivatalos látogatáson lévő Abdusz Szamad Azadot, Bangladesh Köztársaság külügyminiszterét.

Pénteken Belgiumban megalakult a központosított nemzeti pártja. A France Presse szerint az új belga párt egyes középkeletiek társadalmi, gazdasági stb. jogainak megvédését tűzte ki célul.

Péntek délután Münchenben megkezdődött a Keresztény-szociális Unió és a Kereszténydemokrata Unió bajorországi kongresszusa.

A DPA hírigyűlés jelentése szerint a kongresszus végén nagy választási gyűlést tartanak, s ezen együttesen lép fel a kereszténydemokrata mozgalom négy politikai fő vezetője: Rainer Barzel, a KDU elnöke, kancellárjelölt, Franz Josef Strauss, a KSZU elnöke, Gerhard Schröder és Hans Katzer miniszterjelöltek egy esetleges Barzel-kormányban.

A Folketing meghívására lengyel parlamenti küldöttség érkezett Dániába. A küldöttséget Stanislaw Gucwa, a Lengyel NK

Szejmjének marsallja, a lengyelországi Egyesült Parasztpárt igazgató bizottságának elnöke vezeti.

Stanislaw Gucwa sajtóértekezletén elmondta: a látogatás célja szorosabbra vonni a két parlament sikeresen fejlődő együttműködési kapcsolatát és kidolgozni Lengyelország és Dánia közös érdekű együttműködésének hatékonyabb formáit.

Öt napon át ökológiai és turisztikai konferenciát tartottak Madridban. Részt vettek Spanyolország, Franciaország, Algéria, Olaszország, Líbia, Málta, Marokkó, Monaco és Tunézia képviselői, valamint szíriai, egyiptomi, török és görög megfigyelők.

A résztvevők határozatban szögezték le, hogy mielőbb nemzetközi kooperációs megállapodást kell kidolgozni a levegő- és a vízszennyeződés leküzdésére.

Erich Honecker, a Németországi Szocialista Egységpárt KB első titkára megbeszélést folytatott Berlinben Knud Jespersennel, a Dániai Kommunista Párt elnökével

— jelenti az ADN hírigyűlés. A két pártvezető az NSZEP és a Dániai KP együttműködéséről, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítéséhez való hozzájárulásáról tanácskozott.

Ecuador külügyminiszterének perui látogatása alkalmából, Miguel Angel de la Flor Valle perui külügyminiszter leszögezte: Az Amerikaközi kapcsolatokban a méltányos gazdasági kooperációra és népeink társadalmi és gazdasági érdekeinek közös megvédésére kell helyeznünk a legnagyobb súlyt. A továbbiakban szorgalmazta a jelenlegi Amerikaközi rendszer felülvizsgálását, hangoztatva, hogy korunkban a kontinentális szolidaritás mindenekelőtt a saját nép érdekeit szolgáló gazdasági kapcsolatok elsődleges fejlesztését jelenti.

Knud Boerge Andersen dán miniszterelnök és Lars Korvald norvég miniszterelnök Koppenhágában megbeszélést folytatott Dániának és Norvégiának a Közös Piacca kapcsolatos álláspontjáról.

A szovjet, az amerikai, az angol és a francia nagykövet szombaton a héten ötödik alkalommal találkozott Nyugat-Berlinben. Mint ismeretes, a nagykövetek közös érdekű kérdésekről tanácskoznak.